

W tym numerze:

Medycyna elektryczna czyli Dział ds. Aparatury	1
Rada Muzeum GU-Med	2
Tajemnice z muzealnej półki, 2015-2016	3
I Ogólnopolska Konferencja Stowarzyszenia Muzeów Uczelnianych	8
XVII Universeum Network Meeting 2016,	8
16th Annual UMAC Conference, Milan-Italy	9
Ważne książki	10

1945-1950
AKADEMIA
LEKARSKA
W GDAŃSKU

1950-2009
AKADEMIA
MEDYCZNA
W GDAŃSKU

OD 2009
GDAŃSKI
UNIWERSYTET
MEDYCZNY

Medycyna elektryczna

Medycyna elektryczna. Medycyna nie mogąc istnieć bez prądu elektrycznego. Medycyna ostatnich stu pięćdziesięciu lat.

Zastosowanie elektryczności w medycynie wydaje się z naszej perspektywy czymś zrozumiałym, jak najbardziej naturalnym a przede wszystkim niezbędnym dla jakiegokolwiek działalności leczniczej. Można z łatwością wyobrazić sobie jaki postęp, jak kolosalne poczucie luksusu i zapewne bezpieczeństwa niosło ze sobą wprowadzenie oświetlenia elektrycznego do sal chorych, gabinetów zabiegowych i na blok operacyjny. A to dopiero początek otwierający rozdział historii medycyny, w którym z ogromną, niespotykaną dotąd prędkością, niemal codziennie dochodzi do trzęsienia ziemi lub jak w filmach Hitchcocka po wstrząsającym widząmi wstępuje następuje stopniowe narastanie napięcia, co w przypadku medycyny rozumieć należy jako wprowadzanie nowych metod diagnostycznych i leczniczych, odkrycia w zakresie farmakologii i szeroko rozumianej technologii biomedycznej. Wynalezienie żarówki a potem jej miniaturyzacja pozwalająca na rozwój technik małoinwazyjnych w chirurgii, unowocześnienie mikroskopów poprzez wprowadzenie oświetlenia elektrycznego przyniosło istotne odkrycia w zakresie badań podstawowych, fizjologii i patologii. Energia prądu oddała w ręce chirurgów nóż elektryczny i elektrokoagulację. Sterylizatory wszelkich typów umożliwiły przestrzeganie reżimów. Z czasem jednym z najważ-

niejszych elementów wyposażenia szpitali stały się awaryjne źródła zasilania, na wypadek nagłej przerwy w dostawie energii elektrycznej. Od lat sześćdziesiątych ubiegłego wieku trwa tryumfalny pochód aparatury badawczej i narzędzi, których funkcjonowanie oparte jest na energii elektrycznej, najważniejszą jednak nowością było wprowadzenie początkowo kalkulatorów a potem komputerów do coraz bardziej skomplikowanych procedur diagnostyczno-leczniczych. I jeszcze by dopełnić obrazu zmian wspomnieć trzeba rozruszniki serca. Stopniowo, lecz nieubłaganie, rok po roku medycyna została zelektryfikowana. Ze stopnia rozpowszechnienia urządzeń zasilanych energią z gniazdka w ścianie zdajemy sobie boleśnie sprawę w chwilach jej braku, spowodowanego huraganem i zerwaniem linii przesyłowych bądź w przypadku innej podobnej, awarii. Prawdę mówiąc jesteśmy — pojedynczo i zbiorowo, jako cywilizacja jesteśmy uzależnieni od „uporządkowanego ruchu elektronów” jak definiuje się zjawisko elektryczności. Cywilizacja ludzka potrzebuje prądu jak powietrza! Wystawa w Muzeum GUMed towarzysząca inauguracji roku akademickiego 2016/2017 dedykowana jest elektryczności. Spośród wielu obiektów znajdujących się w zbiorach Muzeum, wybrane zostały, najciekawsze których działanie związane jest z prądem elektrycznym. Dlatego, również w podtytule wystawy znajduje się nazwa jednej z jednostek organizacyjnych naszej Uczelni: Dział

ds. Aparatury. Taka właśnie tabliczka trafiła pewien czas temu do Muzeum, jako pozostałość po koniecznych zmianach oznakowania związanych ze zmianą nazwy uczelni w 2009 r.

Od kieszonkowej latarki lekarskiej — niezwykle popularnego i pożądanego gadżetu GUMed po aparat rtg służący do naświetlań skóry w Klinice Dermatologii lub skomplikowany aparat do sekwencjonowania DNA pochodzący z Katedry i Zakładu Biologii i Genetyki. Od maleńkich żarówek stosowanych w pediatrycznych cystoskopach po znacznych rozmiarów lampy z urządzeń rtg. Dzięki zasilaniu prądem elektrycznym arsenał instrumentów medycznych poszerzył się o oftalmoskopy, noże elektryczne, spektroskopy, kalkulatory. Wyliczenie wszystkich aparatów, instrumentów i urządzeń, których działanie zależne jest od energii elektrycznej jest bardzo trudne i zapewne nie łatwo byłoby taką listę przedstawić w formie kompletnej. To także świadczy o skali rozpowszechnienia urządzeń elektrycznych w medycynie, jak również o tym jak od nich uzależnieni. I jeszcze słowo o Dziale ds. Aparatury. Gdyby wspomniana powyżej tabliczka nie trafiła do Muzeum GUMed, zapewne „elektryczna” wystawa w ogóle nie doszła by do skutku. Przez miesiące intrygowała, niezmiennie rzucając się w oczy, zapraszając do działania. Nowa ekspozycja w Muzeum GUMed jest zatem dedykowana stalowej tabliczce z napisem: „Akademia Medyczna w Gdańsku, Dział ds. Aparatury”!

Rada Muzeum GUMed

Posiedzenie Rady Muzeum GUMed odbyło się w dniu 15 czerwca 2016 r. Uczestniczyli w nim: prof. dr hab. Janusz Moryś, rektor GUMed, prof. dr hab. Barbara Kamińska, dr hab. Stanisław Hać prof. nadzw., prof. dr hab. Brunon Imieliński, dr hab. Adam Szarszewski, lek. med. Łukasz Szostakiewicz. Sprawozdanie z dotychczasowej działalności Muzeum przedstawił dr Marek Bukowski zwracając m.in. uwagę na powiększające się zbiory Muzeum i związane z tym coraz bardziej odczuwalne braki lokalowe, wprowadzanie standardów zarządzania muzealiami [systemy baz danych, digitalizacja], planowane wystawy. Ponadto zwrócił uwagę na możliwości wykorzystanie zbiorów Muzeum w toku zajęć z historii medycyny oraz podjęte prace nad organizacją wolontariatu [będzie on adresowany zarówno do studentów jak i pracowników

i osób, które już zakończyły prace w GUMed, wolontariusze uczestniczyć będą w przygotowaniu wystaw, pomagać w opracowaniu muzealiów lub w przygotowywaniu kolejnych wydań Biuletynu Muzeum GUMed]. Do przedstawionych informacji odniósł się rektor GUMed prof. dr hab. Janusz Moryś. Rozwiązanie problemu niedostatku miejsca na ekspozycję i magazyny nie będzie łatwe, zasadnym wydaje się zatem przygotowanie koncepcji budowy pawilonu muzealnego zlokalizowanego w obrębie placu po wyburzonym dawnym SPNJO. Prof. Janusz Moryś poparł inicjatywę zwiększenia ilości zajęć dydaktycznych prowadzonych w Muzeum. Członkowie Rady Muzeum zalecili przygotowanie stanowiska multimedialnego pozwalającego na wygodne zaznajamianie się z archiwum cyfrowym Muzeum GUMed, pozytywnie

odnieśli się również, do członkostwa instytucjonalnego Muzeum GUMed w Stowarzyszeniu Muzeów Uczelnianych. Podsumowując posiedzenie rektor GUMed prof. Janusz Moryś wyraził uznanie dla pracy Muzeum, podkreślając, aktywność w gromadzeniu i prezentowaniu w różnych formach, obiektów związanych z historią Uczelni. Rada Muzeum Gdańskiego Uniwersytetu Medycznego jest zgodnie z jego Regulaminem ciałem doradczym, mającym wpływ na działalność tak bieżąca jak i plany długofalowe. Ma to ogromne znaczenie dla sprawnego funkcjonowanie Muzeum oraz dalszego jego rozwoju związanego nie tylko z powiększaniem przestrzeni magazynowej i ekspozycyjnej, lecz również planem wystaw, podejmowanej współpracy w zakresie badań, wspólnych inicjatyw wydawniczych lub edukacyjnych.

„Akademia Medyczna w Gdańsku, Dział ds. Aparatury” - jedna z tabliczek, które straciły ważność w dniu zmiany nazwy Uczelni tj. w nocy z 18 na 19 maja 2008 r. Niektóre z nich trafiły do Muzeum GUMed wzbogacając kolekcję, stając się jednym z materialnych świadectw zmian jakie zachodziły i zachodzą nieustannie na Uczelni. To właśnie ta niepozorna na pozór pamiątka stała

się inspiracją najnowszej wystawy. Przy okazji warto raz jeszcze powrócić do pytania zadanego w jednym z poprzednich wydań Biuletynu Muzeum GUMed: czy to się nadaje do muzeum? Jest ono stale aktualne, pozwalać na pierwszą weryfikację jakiej podlega każdy z obiektów nim po kolejnych zostanie włączony do zbiorów Muzeum. Następnie sporządzany jest jego

szczegółowy opis uwzględniający wymiary, kolor i inne cechy fizyczne, jak również obejmujący informacje na temat czasu powstania, autora, producenta, związków z GUMed, wartości oraz wszystkie inne dodatkowe informacje. Muzeum gromadzi stale pamiątki związane z tradycją i dziedzictwem GUMed, dziejami medycyny gdańskiej oraz historią polskiej nauki.

Tajemnice z muzealnej półki, 2015-2016

08.01.2016 12:40

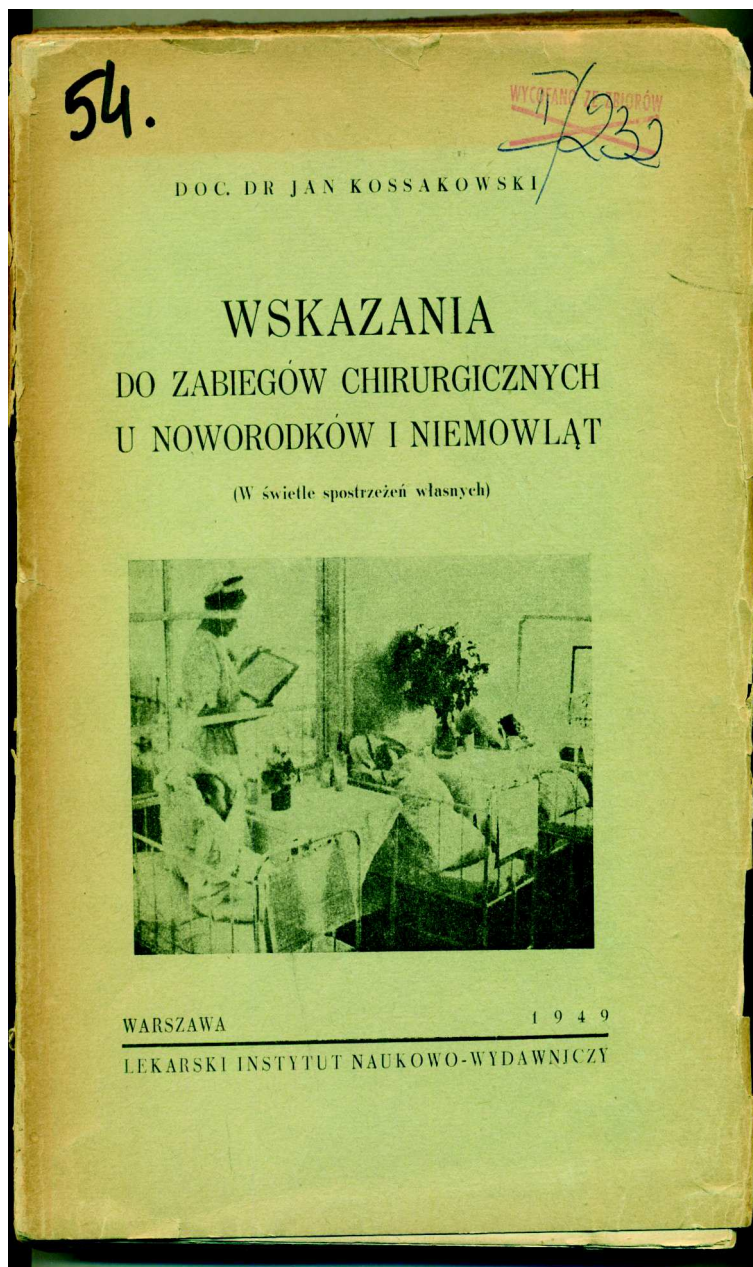
Czwarty rok „Tajemnic z muzealnej półki” już za nami. Od listopada 2105 r do września b.r. przedstawionych zostało kolejnych 11 obiektów z kolekcji Muzeum GU-Med. Comiesięczny wybór „bohatera” krótkiej opowieści i fotografii publikowanej na stronie internetowej GUMed jest zadaniem trudnym i zazwyczaj czasochłonnym, i często przynoszącym niespodzianki. Przeglądanie zawartości tytułowych półek i stojących na nich kartonów oraz pudeł uzmysławia jak bogate i różnorodne są kolekcje muzeów uniwersyteckich, jak łatwo mogą ulec zagubieniu lub zniszczeniu cenne świadectwa pracy, rozwoju, dnia codziennego polskich uczelni wyższych, a przez to również polskiej nauki. Należy podkreślić znaczenie historii związanej z każdym z tych przedmiotów. Nigdy nie funkcjonują one samodzielnie, w oderwaniu od miejsca w czasie i przestrzeni. Niekiedy udaje się uzupełnić pozornie kompletną opowieść o nowe informacje. Cykl „Tajemnic...” ma zatem wartość nie tylko popularyzatorską. Przyczynia się do poszerzenia wiedzy o dziejach GUMed, historii medycyny i nauki.

Na fotografiach od góry:

- Przeglądarka półautomatyczna do przeźroczy Krokus DIA wyprodukowana przez Polskie Zakłady Optyczne około 1990 r. — prezentowana w styczniu 2016 r.
- Maski Ombredanne’a — prezentowana w lipcu 2016 r.

Na następnych stronach:

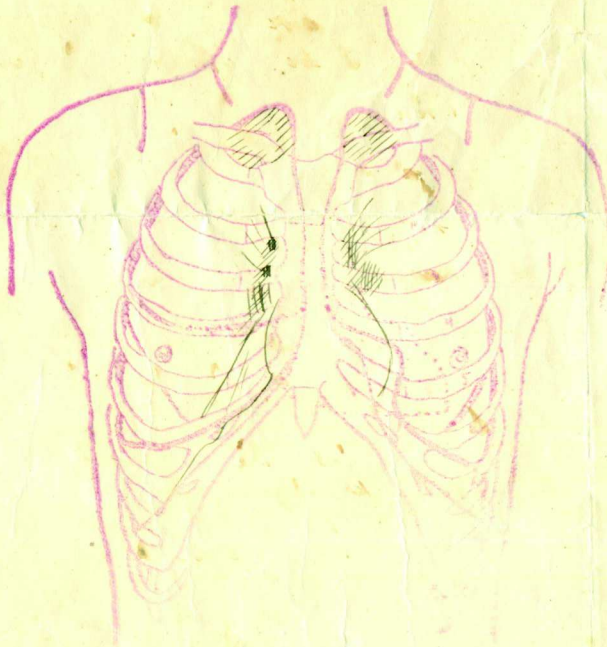
- Aparat do znieczulenia Romulus firmy Dräger, produkowany od 1952 r. — prezentowany w czerwcu 2016 r.
- Jan Eustachy Kossakowski: *Wskazania do zabiegów chirurgicznych u noworodków i niemowląt*, 1949 r. pierwszy podręcznik chirurgii dziecięcej po II w. ś.— prezentowany w czerwcu 2016 r.
- Komplet płyt do nauki języka angielskiego „English without Toil”. , francuskiej firmy Assimil — prezentowany w lutym 2016 r.
- Opis badania radiologicznego z 1931 r. wykonanego w II Klinice Wewnętrznej USB kierowanej przez prof. dr. A. Januszkiewicza — prezentowany w grudniu 2015 r.
- Notatki prof. Jerzego Dybickiego sporządzone podczas pobytu naukowego w Stanach Zjednoczonych, widoczna u góry storny wzmianka o wizycie w muzeum Williama Halsteda — prezentowane w marcu 2016 r.

- Prof. Jerzy Dybicki: 17 przykazań Kierownika Kliniki Chirurgii Ogólnej — prezentowane w kwietniu 2016 r.
- Kolekcja kubków AMG/GUMed — prezentowana w listopadzie 2015 r.
- Fotografia wykonana podczas inauguracji roku akademickiego 1979/80, w sali wykładowej A im. Stanisław Hillera — prezentowana we wrześniu 2016 r.
- Maszyna do pisania Consul 203—prezentowana w sierpniu 2016 r.

W październiku 2016, w dniu inauguracji roku akademickiego rozpoczęły się również, nowy, piąty już rok spotkań z naszymi tajemnicami. Muzealne półki odkryją skarby, poważne, zabawne, ważne i niecodzienne. Zawsze intrygujące. Będą one przedstawiane tak jak w latach poprzednich, każdego ósmego dnia miesiąca na stronie naszego Uniwersytetu: www.gumed.edu.pl a następnie w kolejnych numerach pisma Gazeta AMG.

Fluoroscopia klatki piersiowej
 p. J. Makarewicz

Zauważenie pól oba nętyto-
 - lewe stało wyjasnić się przykarku.

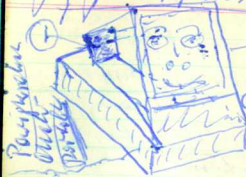
Ciemie wyk. umiowane zawiązy
 skupienia niżej powiększonych
 nętytoń utworzonych. We wężce
 prawej kilka drobnych wapieni
 z wyk. nętytońy nieliczne deli-
 katne smugi ku nętytoń i ku
 przeponi.

Trzy widelca kontur przepony
 przetronej prawej nętytońy z widelcami
 pnia drobne smugi.

Jene nieliczne klatki bliższe
 do kętytońy wężce

Dr. A. Januskiewicz

połowa longitudinal insection
 przy podokreszeniu w seplawie

elast - pokrępa
 przepni - obna
 przepni - obna
 przepni - obna
 przepni - obna
 przepni - obna

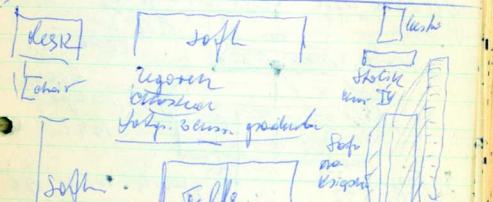
obojczyk - przepni - obna
 przepni - obna
 przepni - obna
 przepni - obna
 przepni - obna

Przeż. z Wilkusa wężce przepni
 przepni - obna
 przepni - obna
 przepni - obna
 przepni - obna

15 VIII 1930 | Polacy: Holst, Stala
 Murawski, Jęz. im. Murawskiego

Obraz. No. 10. Serwuski. Holst, Stala
 Holst, Stala. Holst, Stala. Holst, Stala.
 Holst, Stala. Holst, Stala. Holst, Stala.
 Holst, Stala. Holst, Stala. Holst, Stala.

Stary łowca - St. St. St. St. St.
 St. St. St. St. St. St. St. St. St.
 St. St. St. St. St. St. St. St. St.

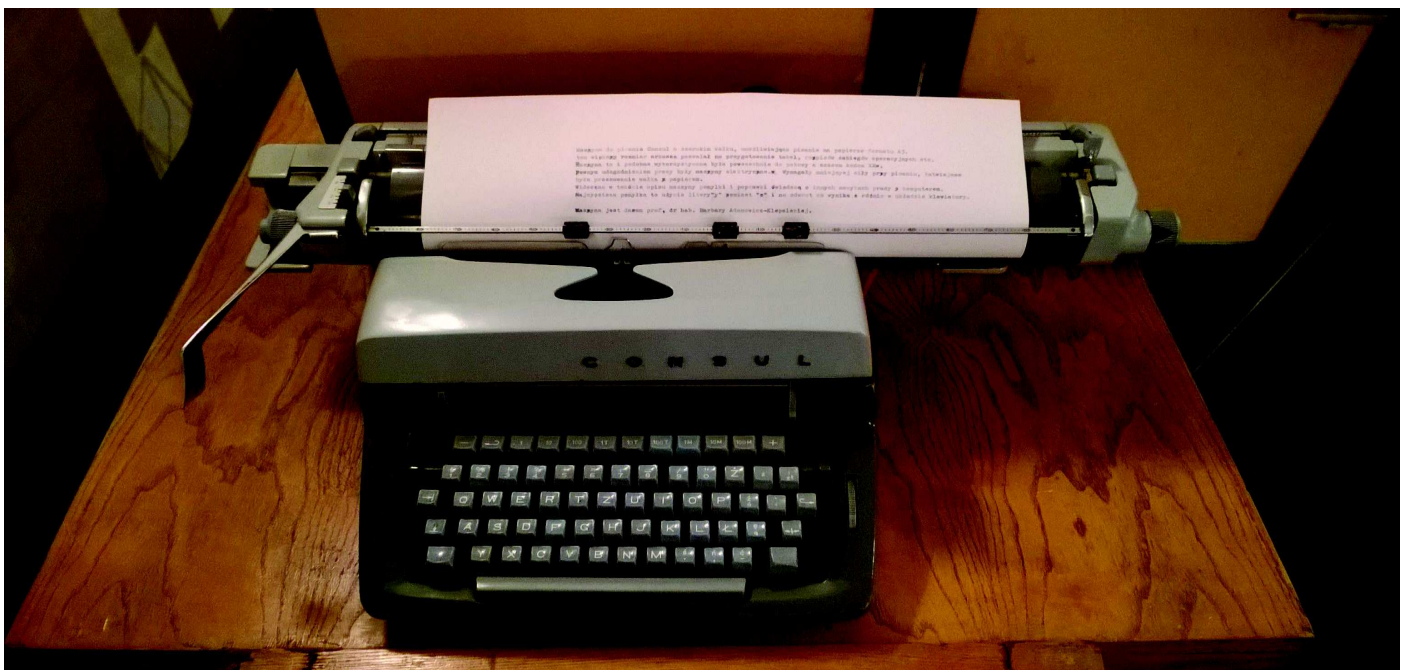

St. St. St. St. St. St. St. St. St.
 St. St. St. St. St. St. St. St. St.
 St. St. St. St. St. St. St. St. St.

17 przykazań Kierownika Kliniki Chirurgii Ogólnej

1. Stale myśleć o wolnych łózkach na dyżur.
2. Pamiętać o 11³⁰ przyjmować w Przychodni
3. Nie przyjmować "palaczy" i zwalczać palenie wśród chorych.
4. Zaczynać pracę o godz. 8⁰⁰ I obchód,
II obchód 14³⁰
III obchód 18⁰⁰
5. Studenci - pamiętać o dzienniczkach /przekazywać na Chir. Uraz./
V Blok 3.III. - 7.III.86.
6. Pilnować realizacji prac naukowych /wg. planu/ + doktoraty /doping/
7. Pamiętać o referatach w Tow. Chir. Pol.
8. Pamiętać o ewentualnych przygotowaniach referatów na Zjazd Gastroent
9. Pilnować porządku w Klinice i być miłym dla sióstr i salowych.
10. Podpisywać historie choroby w ostrych dyżurach, pilnować- okresowych wpisów w historii, podpisywać wyniki hist-pat.
11. Wpinać karteczki zgonów do książek. / Oby zgonów nie było/.
12. Zapisywać przypadki zakażeń do książki.
13. Wpinać do książki - ciekawe, niezwykle przypadki.
14. Pilnować dyscypliny pracy i samemu świecić przykładem.
15. Pamiętać o przygotowaniu w piątek "kominków radiolog. na każdy pon.
16. Pamiętać o rozpisach operacji, na kolejne dni pracy.
17. Zapomnieć o życiu rodzinnym - ŻYĆ TYLKO KLINIKĄ - x/

PN x/ Codziennie rano pamiętać przy kawce i myśleć o nich /przykaza
w nocy od 1-2 godz.

I Ogólnopolska Konferencja Stowarzyszenia Muzeów Uczelnianych

Takie spotkanie może odbyć się tylko raz – w ten sposób można najkrócej podsumować I Ogólnopolską Konferencję Muzeów Uczelnianych, która odbyła się w Nieborowie w dniach 19 i 20 maja 2016 r. Głównym organizatorem spotkania było Stowarzyszenie Muzeów Uczelnianych, dla którego był to pierwszy poważny sprawdzian tak popularności jak i skuteczności działania. Ponad rok od momentu powołania Stowarzyszenia skupia przedstawicieli 26 muzeów uczelnianych, prawdopodobnie liczba ta będzie niedługo większa, bowiem zainteresowanie współpracą zgłosiły kolejne.

Program pierwszego dnia spotkania wypełniony był prezentacjami poszczególnych muzeów uczelnianych. W ciągu kilku godzin przedstawionych zostało aż 26 o do-

dzin uczestnicy mieli okazję odbyć unikalną podróż poprzez muzea uczelniane zapoznając się m.in. z ich zbiorami i profilem. Pomimo oczywistych różnic pomiędzy poszczególnymi placówkami, łączy je wiele podobnych problemów związanych z ze sprawami organizacyjnymi, przede wszystkim nie zawsze stanowią one samodzielne jednostki uczelni [wchodzą w skład bibliotek lub archiwów], borykają się z podobnymi niedostatkami powierzchni ekspozycyjnej i magazynowej. Osobny bardzo drażliwym zagadnieniem jest popularność muzeów wśród społeczności uczelni. Wciąż, nazbyt często ich praca kwitowana jest niedowierzającym pytaniem: naprawdę mamy muzeum? Dlatego jednym z zasadniczych celów statutowych SMU jest propa-

gowanie wiedzy na temat kolekcji, zbiorów i muzeów uczelnianych. Dzięki tej najbardziej jak dotąd prezentacji muzeów uczelnianych możliwe było sprecyzowanie planów wspólnych działań, projektów badawczych oraz publikacji [również w formie elektronicznej].

Drugi dzień konferencji rozpoczęło wystąpienie dyrektora NIMOSZ prof. UKKW dr hab. Piotr Majewski dotyczące digitalizacji zbiorów muzealnych oraz szkolenie na ten sam temat przygotowane przez Magdalenę Laine-Zamojską. To bardzo ważny krok w kierunku upowszechnienia spisu dobrych praktyk w muzeach uczelnianych. Przed nami kolejna konferencja naukowa, która poświęcona będzie tworzeniu i prowadzeniu kolekcji uniwersyteckich.

XVII Universeum Network Meeting 2016 — Amsterdam/Utrecht

Już po raz siedemnasty odbyło się spotkanie Universeum Network. Tym razem zorganizowane zostało przez Uniwersytety w Amsterdamie i Utrechcie. W obradach pod przewodnim tematem „Connecting Collections” uczestniczyło ponad stu przedstawicieli muzeów uniwersyteckich. Kolekcje uniwersyteckie, zgromadzone w muzeach lub jednostkach uczelni, ulegając zmianom, wciąż odgrywając ważną rolę w dydaktyce lub badaniach naukowych. Pojmowanie ich miejsca i roli w życiu uczelni podlega stałym i dynamicznym przeobrażeniom. Kolekcje stają się przedmiotem badań naukowych w ramach, których analizowane są różnorodne aspekty ich powstania i działalności. Szczególna uwaga poświęcona znaczeniu kolekcji jako źródła wiedzy, w konsekwencji perspektywom badawczym stwarzanym przez nią opartym pozwala dostrzec nowe możliwości ale

również niebezpieczeństwa. Autorzy wielu prac podkreślali znaczenie swobodnej dostępności obiektów muzealnych dla studentów i pracowników naukowych oraz tworzenia warunków atrakcyjnego dla publiczności uczestnictwa w pracach muzeum. Muzea uczelniane dysponują znacznymi możliwościami przyciągnięcia widzów. Dlatego wiele zaprezentowanych prac poświęconych było zajęciom dedykowanym różnorodnym grupom odbiorców — od młodzieży szkolnej poprzez studentów, aż po seniorów. Zagadnienia uczestnictwa publiczności w pracach muzeów poruszane były podczas dyskusji. Tradycyjnie grupy robocze zajmowały się zawsze aktualnym problemem ochrony najnowszego dziedzictwa uniwersyteckiego oraz funkcjonowania baz danych i portali dedykowanych kolekcjom uniwersyteckim. Podczas sesji „Connecting, archive, documenta-

ry and museum collection” Marek Bukowski w wystąpieniu „Several collection and one history” przedstawił znaczenie wielu, nieraz niewielkich kolekcji dla kształtowania możliwie pełnego obrazu historii uczelni oraz możliwości Muzeum ekspozowania obiektów pochodzących z różnych zbiorów. Stwarza to możliwość szerszej interpretacji historii, dopełnienia fragmentów opowieści, odkrywania zapomnianych informacji. Poruszony w pracy problem będzie przedmiotem analiz prowadzonych w Muzeum GUMed. Poza sesjami naukowymi spotkanie w Holandii było okazją do zwiedzenia doskonałych kolekcji anatomicznych w Amsterdamie i Utrechcie oraz zbioru komputerów ilustrującego wielkie tempo zmian współczesnej technologii informatycznej. Kolejne, XVIII już spotkanie Universeum Network odbędzie się w czerwcu przyszłego roku w Belgardzie.

16th Annual UMAC Conference - Milan-Italy

Tegoroczne obrady 16th UMAC Conference towarzyszyły 24th General Conference of the International Council of Museums [ICOM]. Gospodarzem wielkiego spotkania muzealników z całego świata było miasto muzeów — Mediolan, do którego przyjechało 3433 uczestników ze 129 krajów [oficjalne dane ICOM]. UMAC jak nazwa wskazuje [Universities Museums and Collections] skupia swą działalność na muzeach i kolekcjach istniejących na uczelniach. Ich znaczna różnorodność czyni z UMAC reprezentatywne forum dyskusji i wymiany doświadczeń. Szczególnie ciekawe jest twórcze zderzenie poglądów muzealników z różnych kontynentów. UMAC jest bowiem organizacją o zasięgu ogólnosiwiatowym. W tym roku wyjątkowo licznie reprezentowane były polskie muzea uczelniane oraz, po raz pierwszy Stowarzyszenie Muzeów Uczelnianych. W sesji plakatowej Magdalena Grassmann przedstawiła pracę „One Museum — Two Landscapes: Medical and Historical”, analizie poddając dwie wzajemnie uzupełniające się perspektywy percepcji Muzeum Historii Medycyny i Farmacji Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku zlokalizowanego w jednym ze skrzydeł Pałacu Branickich, perły architektury XVIII wiekowej. Tutaj w sposób naturalny dochodzi do przenikania przeszłość medycyny i historii sztuki. Joanna Ślaga wraz Krzysztofem Stopką z Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego w pracy „Activity of the Jagiellonian University Museum in Discovering and Studying the History and the Culture of Cracow City and Its Alma Mater” ukazali znacznie wkładu Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego w kształtowanie

i badanie krajobrazu kulturalnego Krakowa. Refleksje związane z działalnością Muzeum GUMed przedstawił Marek Bukowski w pracy „Audience, Lens, Participation and Museum — How To Modify a Cultural Landscape?” Muzeum uczelniane nie może być tylko efektowną ekspozycją artefaktów przeszłości. Powinno ono spełniać rolę miejsca spotkań i dyskusji, którego działania stymulowałyby poczucie związków społeczności z Uczelnią. W tej kwestii jest jeszcze wiele do zrobienia. Rozpatrując atrakcyjność muzealnej ekspozycji należy podkreślić znaczenie „polityki otwartych szaf” czyli swobodnego dostępu zwiedzających do większości obiektów. Ten sposób prezentacji zbiorów początkowo zaskakuje niektórych gości, zawsze jednak spotyka się z dobrym odbiorem. Innym bardzo ważnym wydarzeniem było pierwsze przedstawienie na forum międzynarodowym Stowarzyszenia Muzeów Uczelnianych, któremu towarzyszyła nowa publikacja w języku angielskim. Zasadniczym celem tego wystąpienia było przybliżenie uczestnikom obrad muzeów uczelnianych w Polsce, ukazanie ich zbiorów, zakresu działalności, oraz wskazanie potencjalnych obszarów współpracy z partnerami zagranicznymi. Magdalena Grassmann, Hubert Kowalski i Marek Bukowski autorzy pracy podkreślili znaczenie współpracy niemal trzydziestu muzeów uczelnianych w zakresie organizacji wystaw oraz przygotowania wspomnianego powyżej wydawnictwa, które zostało przyjęte nie tylko ciepło i z podziwem lecz również ze swego rodzaju zazdrością jako spektakularnego przykładu efektywności pracy zespołowej. Owocami uczestnictwa

w konferencji są również wstępne plany przyszłych projektów międzynarodowych oraz wizyt w Polsce specjalistów w zakresie kolekcji i muzealnictwa uniwersyteckiego spoza Polski. W trakcie konferencji wybrano także władze UMAC na najbliższą kadencję. Przewodniczącą została Marta Laurencio, której niespożyta energia, pomysłowość oraz sympatia jaką się powszechnie cieszy, gwarantują dynamiczny rozwój UMAC. Już teraz zaledwie dwa miesiące po wyborach, pomimo wakacyjnego wypożyczynku, organizacja podejmuje nowe wyzwania podnoszeniu standardów działalności muzeów uczelnianych oraz realizacji nowych idei i pomysłów. Również Stowarzyszenie Muzeów Uczelnianych będzie zaangażowane w te prace, mając nadzieję, że, na efekty nie będziemy długo czekać. Wizyta w Mediolanie to także okazja do podziwiania licznych zabytków w zbiorach Pinakoteki Brera, obejrzenia „Ostatniej wieczerzy” Leonarda da Vinci w kościele Santa Maria delle Grazie czy też odwiedzenia w zawsze wypełnionym tłumem gości Museo della Scienza e della Tecnologia Leonardo da Vinci. Sesja wyjazdowa odbywająca się w Turynie była okazją do zwiedzenia zlokalizowanych w jednym budynku trzech muzeów: „Luigi Rolando” Museo di Anatomia, Cesare Lombroso Museo di Antropologia Criminale oraz „Francesco Garnier Valletti” Museo della Frutta. Wszystkie trzy zasługują na osobne omówienie. Przyszłość pokaże czy uczestnictwo 16th Annual UMAC Conference Milano będzie miało wpływ na nowe wystawy, projekty badawcze, publikacje.

Ważne książki

Ostatnie miesiące, dzielące kolejne wydania „Biuletynu...” były bardzo obfite nie tylko w wydarzenia muzealne. W tym czasie bibliografia poświęcona historii medycyny oraz dziejom naszej Uczelni wzbogaciła się o interesujące tytuły. Przedstawiamy je nie tylko z dużą przyjemnością, lecz również, z głębokim przekonaniem, iż lektura wymienionych poniżej pozycji uzupełni wiedzę historyczną naszych Czytelników. Od kilku lat Zakład Historii i Filozofii Nauk Medycznych kontynuuje cykl „Ludzie Akademii Medycznej w Gdańsku”. W ostatnich latach formułę publikacji poszerzono o przedstawianie obszernych opracowań poświęconych jednej osobie. W osobnych tomach opublikowano biografie profesor Zofii Majewskiej oraz profesorów Michała Reichera, Tadeusza Kielanowskiego i Tadeusza Bilikiewicza. Dwa najnowsze tomy, wydane w czasie roku akademickiego 2015/16 przynoszą drugą część biografii prof. Tadeusza Bilikiewicza, pióra Ryszarda Kujawskiego [tom XVI] oraz zbiór biografii zasłużonych pracowników Uczelni. Za redakcję obu publikacji odpowiada Seweryna Konieczna. Wspomniany powyżej tom XVII przynosi biografię dr Jerzego Pryczkowskiego wybitnego kardiochirurga i naczyniowego. Postać tę odnajdujemy również, wśród innych twórców gdańskiej kardio-

chirurgii w obszernym opracowaniu Anny Paprockiej-Lipińskiej „Zarys dziejów gdańskiej kardiochirurgii w latach 1948-1987”, wydanym nakładem Via-Medica. Autorka podjęła się zadania na pozór prostego, lecz w istocie bardzo trudnego: odtworzenia i przedstawienia historii powstania i rozwoju gdańskiej kardiochirurgii. Wydawać by się mogło, że niecałe siedemdziesiąt lat dzielących pisanie książki od pierwszych z opisywanych wydarzeń pozwolić powinno na ich precyzyjne odtworzenie. Nic bardziej mylnego: najnowsza historia medycyny zawiera bowiem wiele luk, bardzo często nie zachowały się dokumenty, opisy operacji, fotografie i inne artefakty przeszłości. W niektórych przypadkach niełatwo dotrzeć do relacji uczestników wydarzeń, czasem pamięć o nich uległa zatarciu. Tym cenniejszy jest zatem „Zarys dziejów...”, będący unikalną relacją dotyczącą rozwoju dziedziny medycyny, budzącej tak entuzjazm jak i kontrowersje. Treści dopełniają unikalne fotografie pozyskane z archiwów prywatnych, często publikowane po raz pierwszy. Z pewnością do dzieła Anny Paprockiej-Lipińskiej odwoływać się będą wszyscy studiujący historię kardiochirurgii, nie tylko gdańskiej. Miłośników odleglejszych dziejów medycyny gdańskiej zainteresują dwa tytuły przygotowane w Zakła-

dzie Historii i Filozofii Nauk Medycznych. „*Vitae medicorum Gedanensium* Ludwiga von Hammena i Valentina Schlieffa opracowali Bartłomiej Siek i Adam Szarszewski. Dzieło to przynosi ogrom bezcennych informacji na temat gdańskiej medycyny w XVI, XVII i XVIII wieku. Jest więc, obowiązkową lekturą tak badacza jak i pasjonata historii. Jako ostatnią w naszym zestawieniu przedstawiamy książkę „Portrety gdańskich lekarzy [XVI — XVIII w.]”. To kolejna bardzo istotna pozycja poświęcona historii gdańskiej medycyny. Autorzy: Krystyna Jackowska, Adam Szarszewski i Piotr Paluchowski, przedstawili portrety trzydziestu gdańskich lekarzy wraz z obszernymi tekstami dotyczącymi tak portretowanej osoby jak i samego obrazu. Dodatkowym atutem książki jest jej bardzo staranne wydanie, co w przypadku percepcji ilustracji ma duże znaczenie. Portrety lekarzy powrócą podczas wystawy przygotowywanej przez Zakład Historii i Filozofii Nauk Medycznych wspólnie z Muzeum Narodowym w Gdańsku i Polską Akademią Nauk Biblioteką Gdańską. Jest to nowy projekt będący kontynuacją poprzednich prac. Wernisaż wystawy już 15 listopada b. r. w Muzeum Narodowym w Gdańsku przy ul. Toruńskiej 1! Więcej informacji na ten temat w kolejnym numerze tego Biuletynu.

